

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ І РОЗРАХУНКОВИХ ПИТОМИХ ВИТРАТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ НА ЗЕРНОПУНКТАХ ПРИ ОЧИЩЕННІ ЗЕРНА

Карпова О.П., Постнікова М.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Проведена порівняльна оцінка виробничих і розрахункових питомих витрат електроенергії на зернопунктах при очищенні зерна

Постановка проблеми. Кінцевою мірою ефективності роботи поточкових ліній очищення зерна на зернопунктах є мінімальні питомі витрати електроенергії. В зв'язку з цим необхідність проведення експериментальних досліджень по визначенню мінімальних питомих витрат електроенергії є актуальною проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досвід експлуатації ЗАВ показує, що, як правило, продуктивність зерноочисного устаткування нижче номінальних значень на 30-60% [1-3]. Причиною низької продуктивності є недоліки організаційного, технічного і технологічного характеру. Організаційні і технічні недоліки можуть бути усунуті в міру накопичення досвіду експлуатації й удосконалювання устаткування потокової лінії обробки зерна. Зниження продуктивності потокової лінії з технологічних причин зв'язано, головним чином, з імовірним характером процесу надходження й очищення зерна. При цьому, одним з основних факторів, що обмежують продуктивність машин, є якість очищення зернової суміші, що у свою чергу є функцією рівномірності завантаження машин.

Отримані дані говорять про те, що виробничі можливості ЗАВ використовуються на 50%.

Великі відхилення від номінальних значень у завантаженні електродвигунів окремих машин ЗАВ (по потужності 17-57%, по струму 44-90%) [1] говорять про необхідність подальшого удосконалювання конструкцій машин і можливого узгодження їхніх робочих характеристик [4].

Мета статті. Метою статті є порівняльна оцінка виробничих і розрахункових питомих витрат електроенергії на зернопунктах при очищенні зерна.

Основні матеріали дослідження. При дослідженні впливу енергетичних факторів на питому витрату електроенергії було встановлено, що коефіцієнт завантаження енергетичного устаткування потокових ліній ЗАВ-40 змінюється в широких межах: 0,4-0,8. Дослідження проводились в різних виробничих умовах при існуючому завантаженні машин і тривалості їх роботи.

Питомі витрати електроенергії на потокових лініях ЗАВ-40 в виробничих умовах були отримані при очищенні пшениці вологістю в межах 11-17%.

Як показали експериментальні дослідження, питомі витрати електроенергії потокових ліній із збільшенням вологості зерна на 1% збільшуються в середньому на 10-12%. При цьому знижується продуктивність потокової лінії в середньому на 0,3-0,5 т/г.

Вплив технологічних факторів на питомі витрати електроенергії ЗАВ-40 представлений на рис. 1.

За результатами експериментальних досліджень ЗАВ-40 були побудовані залежності питомої витрати електроенергії у функції продуктивності $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ для різних технологічних схем очищення зерна.

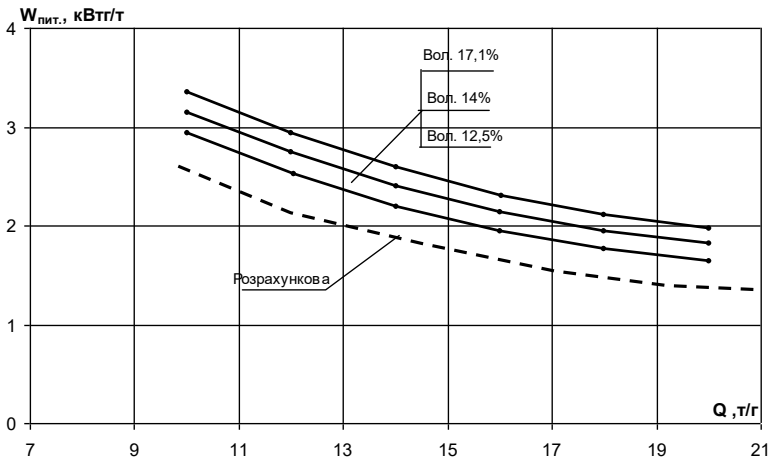

Рисунок 1 - Залежність $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ для ЗАВ-40 (пшениця) дві лінії з трієрами

По енергетичним характеристикам, отриманим для різних технологічних схем, були побудовані сумарні енергетичні характеристики для кожної технологічної схеми агрегату. Використовуючи ці сумарні енергетичні характеристики були виведені вихідні рівняння для розра-

хунку питомої витрати електроенергії при очищенні зерна на ЗАВ-40 у виробничих умовах.

Зв'язок між питомою витратою електроенергії і продуктивністю $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ потокової лінії в загальному вигляді може бути представлений рівнянням [5]:

$$W_{\text{пит.}} = C + \frac{P_{\text{xx}}}{Q}, \quad (1)$$

де P_{xx} - потужність холостого ходу, кВт;

Q - продуктивність, т/г;

C - постійна складова питомої витрати електроенергії.

Це рівняння можна записати в іншому виді [5]:

$$W_{\text{пит.}} = \frac{b}{Q} + C, \quad (2)$$

де b, C - параметри рівняння, визначені по методу найменших квадратів;

Q - продуктивність, т/г.

Для побудови й аналізу залежностей $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ застосовується теорія кореляційних зв'язків. Для того, щоб знайти зв'язок $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ як статистичний, потрібно вирішити дві задачі: визначити форму зв'язку й установити силу зв'язку.

По розташуванню крапок на графіку можна установити форму зв'язку. Кореляційний зв'язок $W_{\text{пит.}} = f(Q)$ повинен бути представлений гіперболою і виражений формулою 2.

Параметри b, C в формулі можна визначити з рівняння [5]:

$$b = \frac{n \sum x_i \cdot y_i - \sum x_i \cdot \sum y_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}, \quad (3)$$

$$C = \frac{\sum y_i \cdot \sum x_i^2 - \sum x_i \cdot \sum x_i \cdot y_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}. \quad (4)$$

Тісноту зв'язку між перемінними оцінюємо коефіцієнтом кореляції r_{xy} , що визначаємо по формулі [5]

$$r_{xy} = b \sqrt{\frac{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}{n \sum y_i^2 - (\sum y_i)^2}}$$

Підставивши у формулу 2 значення коефіцієнтів b, С одержимо рівняння зв'язку для операції очищення зерна (пшениці) (рівняння регресії з числовими коефіцієнтами) для ЗАВ-40.

1 Одна лінія з трієром

$$W_{\text{мтг.}} = \frac{11,809}{Q} + 0,636 \quad (5)$$

2 Одна лінія без трієра

$$W_{\text{мтг.}} = \frac{10,649}{Q} + 0,106 \quad (6)$$

3 Дві лінії з трієрами

$$W_{\text{мтг.}} = \frac{27,447}{Q} + 0,429 \quad (7)$$

4 Дві лінії без трієрів

$$W_{\text{мтг.}} = \frac{22,211}{Q} + 0,414 \quad (8)$$

Висновки. Порівнюючи результати розрахунку питомих витрат електроенергії, одержаними в результаті математичної обробки експериментальних досліджень (формули 5-8) з результатами, одержаними по розрахунковим даним з урахуванням паспортних даних обладнання установили, що результати експериментальних даних відрізняються в середньому на $\pm 10\%$.

Список використаних джерел

1. Гончаров А.А. Исследование электроприводов зерноочистительных агрегатов с целью достижения их оптимальных эксплуатаци-

онных характеристик: Автореф. дис... канд. техн. наук. – К.: 1981. – 24 с.

2. Карпова А.П. Исследование влияния технических и технологических факторов на электропотребление при подработке зерна на юге УССР: Автореф. дис... канд. техн. наук. – К.: 1981. – 21 с.

3. Мартыненко И.И., Киселица И.В. Эксплуатационные факторы и расход электроэнергии в технологических поточных линиях послеуборочной обработки зерна // Вестник с.х. науки. – 1992. № 7– 12. – С. 45–49.

4. Масюткін Є.П., Постнікова М.В., Карпова О.П. Вплив конструктивних параметрів зерноочисних машин на питомі витрати електроенергії // Праці Таврійської державної агротехнічної академії. – Вип. 45. - Мелітополь: ТДАТА, 2006. – С. 103 – 106.

5. Ястребов П.П. Использование и нормирование электроэнергии в процессах переработки и хранения хлебных культур. – М.: Колос, 1973. – 331 с.

Аннотация

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ И РАСЧЁТНЫХ УДЕЛЬНЫХ РАСХОДОВ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ НА ЗЕРНОПУНКТАХ ПРИ ОЧИСТКЕ ЗЕРНА

Карпова А.П., Постникова М.В.

Проведена сравнительная оценка производственного и расчётного удельных расходов электроэнергии на зернопунктах при очистке зерна.

Abstract

COMPARATIVE ESTIMATION OF INDUSTRIAL AND RATED SPECIFIC CHARGES OF THE ELECTRIC POWER ON GRAIN-POINT AT CLEARING GRAIN

A. Karpova, M. Postnikova

The comparative estimation of manufacturing and computational specific consumptions of the electric power on grainpoint is conducted at clearing of a grain.